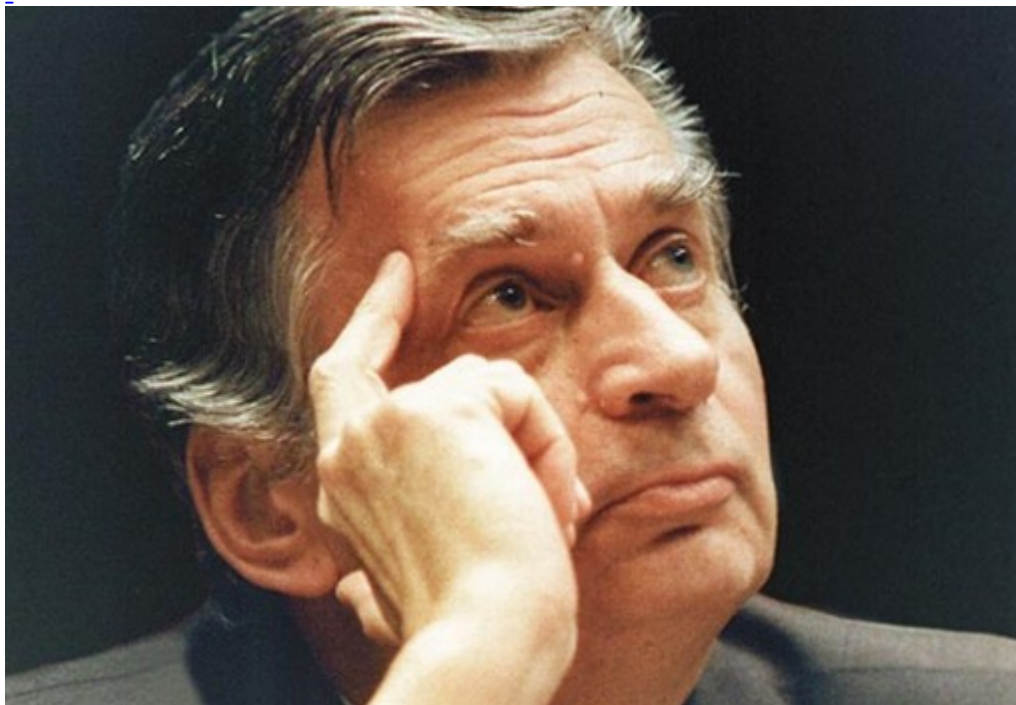

Kerék-Bárczy Szabolcs: A lecke

Szerző: [Kerék-Bárczy Szabolcs](#) | Megjelent a Vasárnapi Hírek 2013. december 08.-i lapszámában

1993. október 3-án, vasárnap korán reggel érkeztem a parlamentbe, hogy a miniszterelnök rendelkezésére álljak. Szokásos volt a hétfégi műszak, s ekkor éppen A Hét című tévéműsor készített interjút a kormányfővel.

DECEMBER 12.: húsz éve hunyt el Antall József (Fotó: Kovács Attila, MTI)

Különösen izgalmas volt ez a nap, hiszen Moszkvában véressé vált a Jelcin elnök és az orosz törvényhozás közti ellentét, s ekkor is tapasztalhattam, hogy Antall József milyen felkészülten, higgadtan és elképesztő teherbírással dolgozott. Miközben a tévés szereplésre készült, meghallgatta negyedóránkénti beszámolómat arról, hogy mit mond és ír a magyar és a nemzetközi sajtó. Utasításokat is kaptam és továbbítottam forró dróton moszkvai nagykövetünknek, a magyar belügy-, honvédelmi, a nemzetközi gazdasági kapcsolatokért felelős és az ipari minisztereknek és más állami vezetőknek. Budapestre akkreditált diplomatákkal beszélünk, és igyekeztük kezelni a sajtó fokozott érdeklődését is. Nagy volt a tét: a magyar gazdaság ezer sebtől vérzett, nem állt biztos lábakon energiaellátásunk, és egyáltalán nem volt mindegy a közvetlen magyar érdekek szempontjából sem, hogy három évvel a rendszerváltozás után az orosz fejlemények milyen irányt vesznek. Ezalatt a nap alatt Antall Józseftől többet tanultam, mintha kijártam volna egy fél egyetemet.

Valamikor délután, miután eltávozott a tévéstáb, és letettem az utolsó telefont, még váltottunk pár mondatot a hétfői feladatokról, majd kikísért, kiléptem a szobájából, visszafordultam, s miközben kezét nyújtotta, annyit mondott: „Köszönöm a munkádat, Szabolcs, talán megérted,

hogy most elbúcsúzom, mert kicsit elfáradtam.” Még most is beleborzongok, ahogy a hatalmas ajtóban álló nagybeteg ember törékeny alakját visszaidézem. Ez volt az utolsó alkalom, hogy beszéltem vele.

Antall József: kompromisszumkeresés, érvelés, meggyőzés. Hihetetlen szakmai felkészültség, sokoldalú és mély műveltség, szilárd önazonosság-tudat. A gyűlölet hiánya, nyitottság, elfogadás; sokszínű baráti és munkatársi kör. Tekintély, erős akarat, kíváncsiság és érdeklődés. Humor. Egyenes, őszinte beszéd, igazmondás. Tisztakezűség. Távlatos gondolkodás múltrol, jelenről és jövőről. Lehetőség és tragédia. Antall József: stabilitás. Nyugat. Demokrácia, Európa, Egyesült Államok.

A politika a lehetőségek művészete; ha ő nincs, akkor tort ült volna a szélsőség. Ő mederben tartotta, s amikor lehetett, elfojtotta az ordas eszméket és indulatokat, amelyek óhatatlanul felszínre törtek az új korban. A legtöbb akkori nem kormánypárti demokrata ellenségként tekintett rá, és féktelen indulattal beszélt róla, miközben tőle ilyen magatartásra nem kellett számítani. Érdekes, hogy a sok tekintetben valóban a reformkor magasztos közéleti stílusát képviselő Antall sokkal vérbelibb, ha úgy tetszik, modernebb politikus volt legtöbb vetélytársánál, mert a személyes érzelmeket külön tudta választani a politizálástól. Nem volt bizonytalan értékrendjében, s felmérte hazánk érdekeit, melyeket nagy magabiztossággal helyezett el a nemzetközi környezetben is, ezért nyúlt az érdekekhez elvű pragmatizmussal. Felismerte, hogy nincs forradalomra igény és lehetőség – ez amúgy is távol állt alkatától –, mégis csupán megegyezett, de ki nem egyezett. Szenvedélyesen élvezte a politikát, ezért, és mert megingathatatlan demokrata volt, igényt tartott ellenfelekre, vitapartnerekre, a politikában egyensúlyt teremtő ellenpólusokra. Nagyvonalú volt, tisztelte politikustársait, bárhonnan is érkeztek. Nemhogy nem avított ez a magatartás, hanem éppen hogy nagyon időszerű: ma ez épít nagykoalíciókat tőlünk nyugatabbra. Kevésbé azonosult a mögötte álló pártokkal, mindig kívülálló maradt értékrendjében és céljaiban. Jól mutatja mindezt, hogy egykori pártbéli munkatársainak legprominensebbjei ma így vagy úgy, de nem a demokraták táborát gyarapítják.

A rendszerváltozás a mi művünk, mi hoztuk létre, és mi változtattuk az országot olyanná, amilyenné lett. Az első szabadon választott kormányfő a maga nemében segítette a múlttal való szembenézést, amennyiben rádöbentette a rendszerváltoztató értelmiséget és az egész társadalmat, hogy létezik más látásmód is, mint ami uralkodóvá vált a Kádár-rendszerben, s ennek is van létjogosultsága a borzalmas 20. század alkonyán. Történelmietlen kérdés, hogy mit tenne ma Antall, s hogyan nézne ki ma a magyar politika, ha nem távozik el ereje teljében. Ám az bizonyos, hogy ő nem árokásó, hanem hídverő volt, s ma is fáj, hogy akkor miért nem együttműködő partnert láttak benne egykori ellenfelei, mai barátaim. A múltat nem tudjuk megváltoztatni, de a jelent és a jövőt igen, s azért írom le mindezt, hogy én is tanuljak az elszalasztott lehetőségekből, a sokszor értelmetlen egymásnak feszülésből.

A második választáshoz közeledve Antall egyre gyakrabban vetette fel azt a gondolatát, hogy az MDF, az SZDSZ és a Fidesz legjobbjaiból kellene egy új, polgári pártot létrehozni. Ez annyiban érdekes, hogy igazolja állításomat: értékelvű pragmatizmus jellemezte, nem doktrínákban gondolkodott és nem volt kicsinyes. Képes volt a kiválóságot, a jövőbeli partnert meglátni a jelen ellenfeleiben is. Ma ez a pártképlet értelemszerűen nem létezik. De a gondolat nagyon is aktuális: ha egymásban a demokratát látjuk, s az ellenfél adott, akkor csak az ország érdekét nézzük, és ennek megfelelően cselekedjünk. Antall vállalta a felelősséget a döntéseiért, s ez az egyik legkomolyabb politikusi erény. Nyilván ma is vállalná. Vajon mi is képesek vagyunk erre?

Antall József egy ellentmondásos, csalódásokkal teli időszakban vezette az országot. Húsz éve nincs közöttünk, ám egyre több mindenben igazolja őt az idő. Halálában járja be azt az utat, amit életében érdemelt volna meg: államférfivá emelkedik vészterhes és kicsinyes korunkban. Fel van adva a lecke számunkra...

A szerző 1992 és '94 között Antall József miniszterelnök kabinetfőnökének titkára volt, jelenleg a Demokratikus Koalíció elnökségi tagja

https://www.vasarnapihirek.hu/szerintem/kerekbarczy_szabolcs_a_lecke